

Nad bodoči državni holding zdaj tudi OECD

Katja Svenšek

Ljubljana – Predlagana sestava nadzornega sveta Slovenskega državnega holdinga (SDH) in načrtovano netransparentno poročanje o poslovanju družb v državni lasti sta zmotili tudi Organizacijo za ekonomsko sodelovanje in razvoj (OECD). Ta je v pismu, ki ga je na ministrstvo za finance naslovila tik preden je vlada razpravo o SDH preložila na jesen, posredovala več pripomb na predlog zakona, med drugim tudi na pripojitev Kapitalske družbe (Kad) k holdingu in ustanovitev slabe banke pod okriljem holdinga.

Na ministrstvu za finance pripomb OECD niso želeli komentirati, ker da gre zgolj za neuradna stališča OECD. »Predlagamo, da se obrnete direktno na OECD ali pa skupaj počakamo na njihovo uradno stališče,« so nam pojasnili. Kljub temu ne gre prezreti, da so na finančnem ministrstvu še pred odločitvijo, da sprejemanje zakona pod grožnjo zavrnitve v državnem zboru in referendum predstavijo na jesen, spisali dopolnila, ki naj bi po njihovem mnenju povzela te, zdaj »neuradne« pripombe OECD. Iz dokumentov, s katerimi razpolagamo, izhaja, da so jih spisali v enem dnevu, kolikor je za svoje pripombe potrebovala tudi OECD.

»Sestava nadzornega sveta razlog za zaskrbljenost«

»Sestava nadzornega sveta je razlog za zaskrbljenost, saj je vseh devet članov izvoljenih s strani državnega zbora. Ne smemo pozabiti, da je SDH podjetje v državni lasti in ne vladna agencija, smernice OECD pa določajo, da morajo biti člani nadzornega organa sposobni objektivne in neodvisne presoje,« so zapisali v OECD. Ministri ali osebe, tesno povezane z njimi, so izključene, nadalje navajajo in dodajajo, da člani nadzornega sveta holdinga ne smejo biti povezani z izvršilno vejo oblasti. Na ministrstvu so s pripombo organizacije s sedežem v Parizu opravili tako, da imenovanje v nadzorni svet SDH ne bi bilo dovoljeno funkcionarjem v izvršilni veji oblasti.

OECD menitudi, da bi bilo treba navesti objektivne razloge za razrešitev članov nadzornega sveta, na primer kršitev dolžno-

sti ali neprimerno, nečastno vedenje. Finančno ministrstvo je predlagalo naslednje rešitev: »Člana nadzornega sveta lahko na predlog vlade kadar koli odpokliče nadzorni svet, če obstajajo za odpoklic utemeljeni objektivni razlogi.« Ob tem se postavlja vprašanje, ali bi navedena dikcija dejansko zadovoljila OECD. Zahtevano zaščito uprave SDH pred dnevnimi posegi nadzornega sveta, eno od pripomb OECD, bi na ministrstvu rešili tako, da bi se za razrešitev člana uprave uporabljale določbe zakona o gospodarskih družbah.

OECD je zmotila tudi zgolj posvetovalna vloga akreditacijske komisije, medtem ko postopek ugotavljanja primernosti kandidatov in način delovanja akreditacijske komisije določi nadzorni svet. Opozorili so, da bi lahko vlogo komisije zmanjšali zgolj na nekoga, ki se mora ravnati strogo po predpisih, zato so predlagali določilo, po katerem bi moral nadzorni svet objaviti merila primernosti za člane nadzornih svetov, priporočila akreditacijske komisije pa bi morala biti razkrita. Iz

dokumenta, ki so ga pripravili na direktoratu za javno premoženje in finančni sistem na ministrstvu za finance, izhaja, da so rešitev našli v črtanju dela člana, po katerem merila, postopek ugotavljanja primernosti kandidatov in način delovanja akreditacijske komisije nadzorni svet sprejema na predlog akreditacijske komisije. Nadzorniki bi po dopolnilu, če bi bilo to sprejeto, merila in preostalo določali samostojno, ne na predlog komisije. Ali bi takšna rešitev, ki torej še zmanjšuje vlogo akreditacijske komisije, dejansko izpolnila pričakovanja OECD, je, če nič drugega,

vsaj vprašljivo.

Pomanjkljivo poročanje o poslovanju družb

OECD pa je zmotilo tudi poročanje SDH državnemu zboru zgolj enkrat na leto, medtem ko bi družbe v lasti države zgolj enkrat na leto poročale upravi SDH. Navedeno so v OECD označili ne le za odmik od priporočil OECD, ampak tudi od prejšnjih slovenskih praks. Predlagali so, da naj letno poročilo SDH zajema podrobno finančno poslovanje na agregatni ravni in zasledovanje finančnih ciljev vsake posamezne družbe. Na finančnem ministrstvu so člen zakona, ki določa poročanje SDH državnemu zboru, dopolnili tako, da mora »poročilo temeljiti na prikazu kazalcev za vse družbe, v katerih ima SDH kapitalsko naložbo«. Na čem drugem bi poročilo SDH lahko temeljilo, ni jasno, niso pa na ministrstvu SDH naložili, da poroča o doseganju ciljev posamezne družbe, v kateri ima država lastniški delež.

Na finančnem ministrstvu so pojasnili, da bodo čistopis predloga zakona pripravili do konca meseca, nato pa ga tokrat »v luči ponovne javne razprave in usklajevanja« objavili na spletu. Oblikovali bodo tudi usklajevalno delovno skupino, v katero bodo imenovani predstavniki vseh parlamentarnih strank. »Pričakujemo, da bo svoje mnenje na predlog zakona podal tudi OECD,« so še pojasnili in dodali, da bo usklajen predlog predvidoma predstavljen do 25. avgusta, sprejet pa do sredine septembra.

OECD pozdravil smernice, strategijo in odgovornost ministrstva

Pozitivne posledice bi po mnenju OECD lahko prineslo načrtovano oblikovanje smernic upravljanja naložb. Pripomnili so, da je določba sicer nekoliko skopo oblikovana, a če je skladna z ustrezno lastniško politiko podjetij v državni lasti in z interno dogovorjenimi standardi, bi ta lahko slovensko prakso lastništva uskladila s priporočili OECD. Kot pozitivno so ocenili še triletno strategijo upravljanja naložb in uveljavitev odgovornosti ministrstva za SDH. Navedeno po njihovem mnenju izhaja iz določbe, po kateri je ministrstvo za finance odgovorno za pripravo strategije za upravljanje naložb in iz mesta v nadzornem svetu, rezerviranega za komisijo za nadzor javnih financ. Kot zadnjo so pozdravili še določbo, po kateri bi za SDH veljal zakon o gospodarskih družbah.

Pripojitev Kada nestandardna, slaba banka vprašljiva

Predstavniki OECD so dodali tudi, kot so zapisali, »dve pripombi širšega političnega pomena«. Pripojitev Kada k SDH so v primerjavi z ureditvami v drugih državah članicah OECD označili za nestandardno. Menijo, da izraža določba zakona o SDH, po katerem je premoženje Kada ločeno od preostalega premoženja holdinga, očitno željo po »zaščiti neokrnjenosti pokojninskih sredstev«. Predlagajo pojasnila, kako bi navedeno dosegli v praksi, hkrati pa sprašujejo, zakaj je bil Kad sploh pripojen k SDH. Zmotilo jih je tudi pooblastilo SDH, da deluje kot slaba banka, saj da druge države v ta namen ustanavljajo ločene subjekte, »da omejijo povečane obveznosti in in vnesejo v finančni sektor strokovno znanje za nadzor nad sanacijo«. Idejo o čiščenju bančnih bilanc pod okriljem SDH je vlada, spomnimo, opustila.

Minister za finance Janez Šušteršič je konec maja zatrdil, da bo nova ureditev upravljanja državnega premoženja v skladu s smernicami OECD. Rešitev minuli teden spisanega predloga zakona o državnem holdingu OECD ne pozdravlja, nanj ima namreč vrsto pripomb. Ali jih bodo na ministrstvu upoštevali, bo jasno že čez teden dni, ko bo spisan nov predlog zakona, tokrat po zagotovilih ministrstva tudi javno objavljen.